

پژوهش پرستاری

دوره یازدهم شماره ۲ (پیاپی ۴۱) خرداد و تیر ۱۳۹۵ - شماره استاندارد بین المللی ۷۰۱۲-۱۷۳۵

- ۱ ..... بررسی رابطه ی تماشای تلویزیون با هوش هیجانی و سلامت روان دانش آموزان دوم دبیرستان شهر شوشتر در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ ..... ۱
احمد محمودی کوهی، سمیه بساک، یعقوب مدملی
- ۱۰ ..... بررسی کیفیت زندگی بیماران مبتلا به نارسایی قلبی ۱۰
کیوان عباسی، عیسی محمدی، حکیمه صادقیان، محمد غلامی فشارکی
- ۲۴ ..... کیفیت ثبت گزارش پرستاری و ارتباط آن با برخی مشخصه های دموگرافیک پرستاران شاغل در بخش های مراقبت ویژه ۲۴
صدیقه فرضی، صبا فرضی، اعظم مولادوست
- ۳۲ ..... تجربه دانشجویان پرستاری از کار حین تحصیل: یک مطالعه کیفی ۳۲
هومان منوچهری، الهام ایمانی، فروزان آتش زاده شوریده، حمید علوی مجد
- ۴۳ ..... بررسی تاثیر آموزش مهارت های تاب آوری بر سطح اعتیاد پذیری نسبت به مواد مخدر در میان دانش آموزان مقطع راهنمایی شهر خرم آباد ۴۳
اصغر دالوندی، علیرضا بستامی، حمیدرضا خانکه، معصومه بستامی، فاطمه پاشایی ثابت
- ۵۲ ..... نگاهی به پدیده باز توانی در سالمندی: مطالعه مروری ۵۲
بهاره غفورزاده، فریبا تباری، سحر ماله میر، مینا ابوالفضلی، سعیده رستمی، زینب اسلامی
- ۶۱ ..... بررسی مقالات منتشر شده در مجلات پرستاری سه دهه اخیر ایران: استفاده از تئوری های پرستاری ۶۱
علی رضا قهرمانی منامن، مسعود فلاحی خشکتاب، سعید حمدزاده، زهرا تمیزی
- ۶۸ ..... ارتباط سلامت معنوی با اضطراب دانشجویان پرستاری در اولین تجربه کارآموزی ۶۸
خدیجه حاتمی پور، فلورا رحیم آقایی، ویدا دلفان
- ۷۸ ..... ارتباط تنش اخلاقی با فرسودگی شغلی در پرستاران بالینی شهرستان شاهرود ۷۸
مهدی صادقی، حسین ابراهیمی، محمد عباسی
- ۸۸ ..... نقش میانجی سابقه کار بر رابطه بین تعهد سازمانی و نمرات ارزشیابی عملکرد پرستاران بیمارستان سوانح طالقانی شهر مشهد ۸۸
سعید صیادی، عبدالله ریحانی یساولی، روح الله اسدی

به نام خداوند جان و خرد
مجله پژوهش پرستاری
علمی - پژوهشی انجمن علمی پرستاری ایران
دوره یازدهم - شماره ۲ (پیاپی ۴۱) - خرداد و تیر ۱۳۹۵

- صاحب امتیاز: انجمن علمی پرستاری ایران
- مدیر مسؤول: دکتر علیرضا نیکبخت نصرآبادی
- سردبیر: دکتر زهره پارسا یکتا
- معاون سردبیر: دکتر افسانه صدوقی اصل - دکتر شهرزاد پاشایی پور
- شماره پروانه انتشار: ۱۲۴/۲۶۱۵ مورخ ۸۵/۵/۱۸
- شماره بین‌المللی منبع: ۱۷۳۵-۷۰۱۲
- شماره بین‌المللی نشریه الکترونیکی: e-ISSN ۱۷۳۵-۹۰۷۴

• شورای نویسندگان (به ترتیب حروف الفبا):

- دکتر فضل ا... احمدی، استاد دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر فاطمه الحانی، دانشیار دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر زهره پارسا یکتا، استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر مهرنوش بازارگادی، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
- دکتر حمیدرضا خانکه، دانشیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر مهدی رهگذر، استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر سادات سیدباقر مداح، استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر نعیمه سید فاطمی، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی ایران
- دکتر عباس عبادی، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله
- دکتر مسعود فلاحی خشکناپ، دانشیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر علی محمدپور، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی گناباد
- دکتر عیسی محمدی، دانشیار دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر ندا مهرداد، استادیار دانشگاه علوم پزشکی ایران
- دکتر علیرضا نیکبخت نصرآبادی، استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر فریده یغمایی، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
- دکتر رضا نگارنده، استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران

• ویراستار انگلیسی: دکتر منیر مظاهری

• ویراستار فارسی: دکتر زهره پارسا یکتا

• حروفچینی و صفحه‌آرایی: اکرم پورولی

• طراح جلد: اکرم پورولی

• ناشر: انجمن علمی پرستاری ایران

• نشانی: تهران - میدان توحید - دانشکده پرستاری و مامایی تهران

• کدپستی: ۱۴۱۹۷۳۳۱۷۱، صندوق پستی: ۱۴۱۹۵/۳۹۸، تلفن و نمابر: ۶۶۵۹۲۵۳۵

E-mail: info@ijnr.ir , Website: www.ijnr.ir

بررسی مقالات منتشر شده در مجلات پرستاری سه دهه اخیر ایران: استفاده از تئوری های پرستاری

علی رضا قهرمانی منامن^۱، *مسعود فلاحی خشکناز^۲، سعید حمدزاده^۳، زهرا تمیزی^۴

- ۱- دانشجوی دکتری پرستاری، گروه آموزش پرستاری، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.
- ۲- دانشیار، گروه آموزش پرستاری، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
پست الکترونیکی: msflir@yahoo.com
- ۳- دانشجوی دکتری پرستاری، گروه آموزش پرستاری، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.
- ۴- دانشجوی دکتری پرستاری، گروه آموزش پرستاری، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.

نشریه پژوهش پرستاری دوره یازدهم، شماره ۲، خرداد و تیر ۱۳۹۵، ۶۷-۶۱

چکیده

مقدمه: استفاده از تئوریه‌ها در تحقیقات علمی یکی از جنبه‌های توسعه هر علمی می‌باشد. پرستاری به عنوان یک علم دارای تئوریه‌های متعدد و متنوعی می‌باشد. هدف این مطالعه بررسی مقالات منتشر شده در مجلات علمی پژوهشی پرستاری، از نظر استفاده از تئوریه‌های پرستاری و غیرپرستاری در ۲۸ سال اخیر ایران می‌باشد.

روش: در این مطالعه توصیفی گذشته نگر کلیه مقالات علمی پژوهشی ۳۰ مجله پرستاری که دارای رتبه علمی پژوهشی از کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور می‌باشد از نظر استفاده از تئوری‌های پرستاری بین سال‌های ۱۳۶۶ تا ۱۳۹۴ مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته‌ها: در مجموع ۵۲۹۷ مقاله مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت که ۴۶۴۵ (۸۷٫۷ درصد) مقاله از نوع کمی، ۳۸۱ (۷٫۲ درصد) کیفی و ۲۷۱ (۵٫۱ درصد) از نوع گزارش بودند. ۱۸۲ مقاله (۳٫۵ درصد) بر پایه تئوریه‌های پرستاری و در ۲۲۱ مقاله (۴٫۲ درصد) از تئوری‌های غیرپرستاری (روانشناسی، جامعه‌شناسی و ...) استفاده شده بود.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های این مطالعه می‌توان ذکر نمود که از تئوری‌های پرستاری به اندازه کافی در مقالات پژوهشی استفاده نگردیده است. لذا توصیه می‌گردد برای توسعه علم پرستاری در پژوهش‌ها و نهایتاً مقالات از تئوریه‌های پرستاری بیشتر استفاده گردد.

کلیدواژه‌ها: مجله پرستاری، تئوری، تئوری پرستاری.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۸/۱۳

مقدمه

پژوهش در هر حرفه جزء ضروری آن حرفه محسوب می شود و در پرستاری، تحقیق نظام مند طراحی شده برای تولید و توسعه دانش در مورد مسائل مهم پرستاری از جمله بالین، آموزش و مدیریت پرستاری می باشد. پژوهش در پرستاری برای بالین پرستاری حرفه ای، امری حیاتی است و تنها با انجام دادن پژوهش و کسب تجربه، پرستاران می توانند مفهوم و اهمیت پرستاری را درک کنند (۱) بنابراین، پرستاری رشته ای است که برای توسعه دانش، به تئوری نیاز دارد و هدف توسعه دانش، درک و فهم نیازهای مراقبتی افراد و اینکه چگونه به بهترین شیوه، مراقبت ها ارائه گردد می باشد (۲). بسیاری از دانشمندان پرستاری عنوان می کنند که رشته علمی فقط از طریق تحقیق، بالین و تئوری کامل می شود (۳) و برخی نیز معتقد هستند که ارتباط بین تئوری و بالین از طریق تحقیق برای مراقبت های پرستاری بسیار حائز اهمیت است (۴). در سال ۱۹۸۰ تئوری های زیادی که پایه مفهومی کار پرستاری بود تدوین و توسعه داده شد (۵). در این سال توسعه تئوری در پرستاری شکل گرفت و به کاربرد تئوری ها در تحقیق و بالین توجه زیادی شد. بر این اساس بررسی مجلات علمی یک روش و گام مهم در پیگیری روند تحقیقاتی رشته های علمی است (۶). بررسی و تجزیه و تحلیل مقالات منتشر شده نشان دهنده رشد مقالات علمی، علاقه و اعتقادات محققین و همچنین میزان استفاده از موضوعات مهم آن رشته، ایجاد بینش نسبت به موضوعاتی که فراموش شده اند و در آن رشته کاربردی نشده است و در نهایت بررسی ها نشان می دهد که محققین با انتشار کار تحقیقاتی خودشان علاقه مندند که در توسعه رشته مربوطه کمک نمایند (۷). بنابراین شناخت ویژگیهای مجله برای پرستاران و همچنین خوانندگان از اهمیت بسیاری برخوردار است (۸).

برخی از نویسندگان پرستاری بیان می کنند که برای وارد کردن تئوری های پرستاری در کار تحقیقاتی خود ناموفق عمل کرده اند و برخی دیگر معتقدند که در تحقیقات انجام شده بیشتر از تئوری های قرض گرفته شده از سایر رشته ها استفاده نموده اند (۱۰،۹،۳). با این حال، پس از ۳۵ سال از سال ۱۹۷۰ هنوز محققین پرستاری به طور جدی از تئوری های پرستاری در مطالعات خود استفاده نکرده اند (۱۱،۱۲). در این رابطه، مطالعات Silva, Moody و همکاران، Jaarsma و Dassen و Fawscet نشان می دهد که در طول سال های اخیر علی رغم افزایش استفاده از تئوری در تحقیقات انجام شده، اما محققین پرستاری هنوز در مطالعات خود استفاده از تئوری های پرستاری را افزایش نداده اند (۱۰،۱۳،۱۴).

بر اساس گزارش های فوق، به نظر می رسد که محققین پرستاری هنوز از تئوری های پرستاری که ایجاد کننده رشته علمی و

هدایت کننده بالین پرستاری می باشد در تحقیقات خود استفاده نمی کنند. بنابراین، هدف این مطالعه بررسی مطالعات انجام شده در طول ۲۸ سال اخیر در رشته پرستاری در ایران برای مشخص کردن این که آیا محققین پرستاری از تئوری های پرستاری در تحقیقات خود استفاده کرده اند؟ می باشد. لذا، سؤالات پژوهش شامل: (۱) آیا مقالات تحقیقات دانشمندان پرستاری در مجلات پرستاری علمی پژوهشی بر اساس تئوری بوده است؟ (۲) اگر چنین است، تئوری های استفاده شده، تئوری های قرض گرفته شده هستند یا تئوری های پرستاری؟ بود.

روش مطالعه

این مطالعه از نوع توصیفی گذشته نگر بوده و کلیه مقالات علمی پژوهشی چاپ شده در مجلات پرستاری دارای رتبه علمی پژوهشی از کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور از نظر کاربرد تئوری های پرستاری بین سال های ۱۳۶۶ تا ۱۳۹۴ مورد بررسی قرار گرفت. جامعه پژوهش، شامل مقالات شده در مجلات معتبر پرستاری و انتخاب نمونه ها با روش سرشماری انجام گرفت. معیارهای ورود به مطالعه، مقالاتی بودند که در طول ۲۸ سال اخیر (۱۳۶۶ تا ۱۳۹۴) در پرستاری انجام و در مجلات فارسی و انگلیسی زبان ایران چاپ شده بود و به دلیل اینکه پژوهشگران قصد داشتند فقط مقالاتی را که در مجلات پرستاری ایران چاپ شده بود را مورد بررسی قرار دهند بنابراین مقالاتی که در مجلات خارجی به چاپ رسیده بود را از مطالعه خارج نمودند. تمام مجلات به صورت نسخه الکترونیکی و آنلاین در دسترس بودند. هر مقاله از نظر عنوان، چکیده، اهداف، روش ها، بحث و نتیجه گیری بررسی شد. نویسندگان مقاله، به صورت تیمی کار کردند تا از دسترسی به یافته های دقیق و درست اطمینان حاصل داشته باشند. برای هدف این مطالعه، از تعریف تئوری که توسط Beck و Polit و ارائه شده است استفاده شد: تئوری توضیح سیستماتیکی در مورد ارتباط بین پدیده ها را ارائه می دهد (۱۵).

یافته ها

در مجموع ۵۲۹۷ مقاله، ۹۲۷ مقاله از مجلات تخصصی پرستاری و ۴۳۷۰ مقاله از مجلات غیرتخصصی از ۳۰ مجله (۱۱) مجله تخصصی و ۱۹ مجله غیرتخصصی پرستاری) انتخاب شدند و مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. از این تعداد ۴۶۴۵ (۸۷،۷ درصد) مقاله از نوع کمی، ۳۸۱ (۷،۲ درصد) کیفی و ۲۷۱ (۵،۱ درصد) از نوع گزارش بودند. ۱۸۲ مقاله (۳،۵ درصد) بر پایه تئوری پرستاری و در ۲۲۱ مطالعه (۴،۲ درصد) از تئوریهای غیرپرستاری (روان شناسی، جامعه شناسی و ...) استفاده شده بود. مجلات به

با ۱۱٫۶ درصد به چاپ رسیده بود و کمترین در فصلنامه پرستاری سالمندان بود که از هیچ تئوری پرستاری استفاده نشده بود. بیشترین کاربرد تئوری های غیرپرستاری در مقالات فصلنامه مدیریت ارتقاء سلامت با ۱۶٫۲ درصد و کمترین مربوط به مقالات سه مجله: فصلنامه پرستاری سالمندان، مجله پژوهشی سلامت جامعه دانشکده پرستاری مامایی و پیراپزشکی رفسنجان و مراقبت های نوین مجله علمی پژوهشی دانشکده پرستاری مامایی بیرجند بود که هیچ تئوری غیرپرستاری به کار گرفته نشده بود.

دو دسته تخصصی و غیرتخصصی پرستاری تقسیم بندی شدند و میزان بکارگیری تئوری های پرستاری و غیرپرستاری در هر دو گروه مقایسه شد. نتایج بررسی ها نشان داد که تئوریهای پرستاری بیشتر در مقالات تخصصی در مقایسه با مقالات غیرتخصصی به کار گرفته شده بودند (۳٫۸ درصد در برابر ۳٫۴ درصد). این میزان در استفاده از تئوری های غیرپرستاری نیز به همین صورت بود (۶٫۴ درصد در برابر ۳٫۷ درصد). بیشترین مقالاتی که بر پایه تئوری های پرستاری انجام شده بود در مجله International Journal of Community Based Nursing and Midwifery

جدول ۱: مجلات تخصصی پرستاری بین سال های ۱۳۶۶ تا ۱۳۹۴

مجلات	تعداد مقالات	تحقیق کمی	درصد	تحقیق کیفی	درصد	سایر موارد	درصد	تئوری پرستاری	درصد	سایر تئوری	درصد
نشریه روان پرستاری	۶۳	۶۲	۹۸٫۴	۱	۱٫۶	۰	۰	۳	۴٫۷	۴	۶٫۴
فصلنامه مدیریت ارتقاء سلامت	۱۰۴	۹۶	۹۲٫۳	۷	۶٫۷	۱	۱	۳	۲٫۹	۱۷	۱۶٫۴
نشریه پرستاری کودکان و نوزادان	۲۳	۲۱	۹۱٫۳	۱	۴٫۳۵	۱	۴٫۳۵	۲	۸٫۷	۱	۴٫۴
نشریه پژوهش توانبخشی در پرستاری	۲۴	۲۰	۸۳٫۴	۲	۸٫۳	۲	۸٫۳	۱	۴٫۲	۱	۴٫۲
فصلنامه پرستاری داخلی جراحی	۶۸	۶۰	۸۸٫۲	۷	۱۰٫۳	۱	۱٫۵	۴	۵٫۹	۵	۷٫۴
مجله تحقیقات کیفی در علوم سلامت	۱۳۴	۳۵	۲۶٫۱	۹۷	۷۲٫۳	۲	۱٫۶	۱	۰٫۸	۴	۳
مجله پرستاری مراقبت ویژه	۲۱۲	۱۹۴	۹۱٫۵	۷	۳٫۳	۱۱	۵٫۲	۹	۴٫۳	۹	۴٫۳
فصلنامه پرستاری سالمندان	۸	۸	۱۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مجله پژوهشی سلامت جامعه دانشکده پرستاری مامایی و پیراپزشکی رفسنجان	۱۴۲	۱۴۰	۹۸٫۵	۲	۱٫۵	۰	۰	۱	۷/۰	۰	۰
فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت پرستاری	۸۰	۷۳	۹۱٫۲	۷	۷٫۸	۰	۰	۳	۳٫۸	۹	۱۱٫۳
International Journal of Community Based Nursing and Midwifery	۶۹	۵۶	۸۱٫۱	۱۰	۱۴٫۵	۳	۴٫۴	۸	۱۱٫۶	۹	۱۳
کل	۹۲۷	۷۶۵	۸۲٫۵	۱۴۱	۱۵	۲۱	۲٫۵	۳۵	۳٫۸	۵۹	۶٫۴

جدول ۲: مجلات غیرتخصصی پرستاری بین سال های ۱۳۶۶ تا ۱۳۹۴

مجلات	تعداد مقالات	تحقیق کمی	درصد	تحقیق کیفی	درصد	سایر موارد	درصد	تئوری پرستاری	درصد	سایر تئوری	درصد
مجله پژوهش پرستاری ایران	۲۰۱	۱۵۷	۷۸٫۱	۴۴	۲۱٫۹	۰	۰	۱۶	۸	۱۷	۸٫۵
نشریه آموزش پرستاری	۸۰	۶۸	۸۵	۱۲	۱۵	۰	۰	۷	۸٫۸	۱۳	۱۶٫۲
نشریه پرستاری ایران	۷۲۰	۶۰۳	۸۳٫۸	۱۴	۱٫۹	۱۰۳	۱۴٫۳	۱۱	۱٫۵	۱۸	۲٫۵
فصلنامه حیات	۴۸۴	۴۱۰	۸۴٫۷	۱۴	۲٫۹	۶۰	۱۲٫۴	۱۵	۳٫۱	۲۰	۴٫۱
مجله علمی پژوهشی دانشکده پرستاری مامایی همدان	۱۸۰	۱۷۵	۹۷٫۲	۵	۲٫۸	۰	۰	۵	۲٫۸	۹	۵
مجله پرستاری و مامایی جامع نگر	۱۹۱	۱۸۸	۹۸٫۴	۲	۱٫۶	۱	۰٫۵	۴	۲٫۱	۳	۱٫۶
نشریه دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	۳۶	۳۴	۹۴٫۴	۲	۵٫۶	۰	۰	۱	۲٫۸	۱	۲٫۸
مجله دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه	۵۵۲	۵۱۴	۹۳٫۲	۲۶	۴٫۷	۱۲	۲٫۲	۱۹	۳٫۴	۲۱	۳٫۸
فصلنامه علمی پژوهشی مراقبت مبتنی بر شواهد	۱۱۰	۱۰۵	۹۵٫۵	۴	۳٫۶	۱	۹/۰	۲	۱٫۸	۴	۳٫۶
مراقبت های نوین مجله علمی پژوهشی دانشکده پرستاری مامایی بیرجند	۲۱۵	۲۰۷	۹۶٫۳	۵	۲٫۳	۳	۱٫۴	۱۰	۴٫۶	۷	۳٫۲
مجله پژوهشی سلامت جامعه دانشکده پرستاری مامایی و پیراپزشکی رفسنجان	۱۴۲	۱۴۰	۹۸٫۶	۲	۱٫۴	۰	۰	۱	۷/۰	۰	۰
مجله توسعه پژوهش در پرستاری و مامایی	۱۴۱	۱۳۶	۹۶٫۴	۲	۱٫۴	۳	۲٫۲	۶	۴٫۲	۷	۵
مجله بالینی پرستاری و مامایی	۷۳	۶۱	۸۳٫۵	۴	۵٫۵	۸	۱۱	۱	۱٫۴	۱	۱٫۴
مجله مراقبت های پیشگیرانه در پرستاری و مامایی	۶۳	۶۰	۹۵٫۲	۳	۴٫۸	۰	۰	۳	۴٫۸	۷	۱۱٫۱
Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research	۸۶۲	۷۵۷	۸۷٫۸	۸۱	۹٫۴	۲۴	۲٫۸	۲۹	۳٫۴	۲۰	۲٫۳
Journal of Caring Sciences	۱۰۶	۹۹	۹۳٫۴	۷	۶٫۶	۰	۰	۸	۷٫۵	۲	۱٫۹
Nursing and Midwifery Studies	۱۲۵	۹۳	۷۴٫۴	۲	۱٫۶	۳۰	۲۴	۲	۱٫۶	۵	۴
Jundishapur Journal of Chronic Disease Care	۵۶	۴۹	۸۷٫۵	۷	۱۲٫۵	۰	۰	۵	۸٫۹	۵	۸٫۹
Nursing Practice Today	۳۳	۲۴	۷۲٫۷	۴	۱۲٫۱	۵	۱۵٫۲	۲	۶٫۱	۲	۶٫۱
کل	۴۳۷۰	۳۸۸۰	۸۸٫۸	۲۴۰	۵٫۵	۲۵۰	۵٫۷	۱۴۷	۳٫۴	۱۶۲	۳٫۷

بحث

با توجه به سؤالات این پژوهش که آیا مقالات پژوهشی پرستاران بر اساس تئوری بوده؟ و اگر چنین است، تئوری‌های استفاده شده، تئوری‌های قرض گرفته شده اند یا تئوری‌های پرستاری. تجزیه و تحلیل مقالات منتشر شده در مجلات پرستاری دارای رتبه علمی پژوهشی از کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور نشان دهنده این بود که پرستاران از تئوری‌های پرستاری در کار پژوهشی خود خیلی کم استفاده می‌کنند و همچنین میزان استفاده از سایر تئوری‌ها به نسبت تئوری‌های پرستاری آمار بالاتری را نشان نمی‌دهد.

در بررسی مقالات پرستاری ۳۰ سال اخیر که سال ۱۹۸۶ توسط Silva بین سال‌های ۱۹۵۲ تا ۱۹۸۵ انجام شد نتایج نشان دهنده این بود که فقط در ۶۲ مطالعه، از تئوری‌های پرستاری استفاده شده است که این میزان با مطالعه حاضر درصد بسیار پایینی را نشان می‌دهد هر چند در مطالعه Silva به تعداد مقالات بررسی شده اشاره ای نشده بود ولی با توجه به تعداد ۶۲ مقاله در طول ۳۰ سال اخیر می‌توان حدس زد که پرستاران در سال‌های گذشته تمایلی به استفاده از تئوری پرستاری نداشته‌اند (۱۲). Moody و همکاران در مطالعه‌ای که سال ۱۹۸۸ برای ارزیابی کاربرد تئوری‌ها در پرستاری، بین سال‌های ۱۹۷۷ تا ۱۹۸۶ در شش مجله انجام داده بودند نتایج بررسی‌ها نشان داد که از جمع ۷۲۰ مقاله بررسی شده تنها ۱۸ محقق (۲٫۵ درصد) در طول ۱۰ سال اخیر تئوری پرستاری را در تحقیقات خود به کار گرفته بودند که با مطالعه حاضر همخوانی دارد و ۳۵۲ پژوهش (۴۹ درصد) بر پایه سایر تئوری‌ها بوده است که این آمار در مقایسه با مطالعه حاضر آمار بسیار بالایی را نشان می‌دهد (۸).

در مطالعه دیگری که توسط Jaarsma و Dassen سال ۱۹۹۳ انجام شد یافته‌ها حاکی از آن بود که در طول ۵ سال اخیر که ۴۲۸ مقاله از پنج مجله بین سال‌های ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۰ بررسی شده بود در ۲۱ مطالعه (۱۷ درصد) از تئوری‌های پرستاری استفاده شده و ۱۰۰ مطالعه (۸۳ درصد) نیز بر پایه تئوری‌های غیرپرستاری بوده است، این نتایج نشان می‌دهد که پرستاران تمایلی به استفاده از تئوری‌های پرستاری ندارند و بیشتر از تئوری‌های غیرپرستاری در تحقیقات خود استفاده می‌کنند (۱۳). مطالعه Fawcett سال ۲۰۰۰ که ۱۱۶ مقاله‌ای که در ۳ مجله پژوهشی در سال ۱۹۹۹ به چاپ رسیده بود را بررسی کرد نتایج نشان داد که ۵ مورد (۴ درصد) از تئوری‌های پرستاری و ۴۵ مورد (۳۹ درصد) از تئوری‌های غیرپرستاری استفاده شده است که این میزان استفاده پرستاران از تئوری‌های پرستاری در این مطالعه با مطالعه ما مطابقت دارد (۱۰).

در مطالعه دیگری که توسط Bond و همکاران در سال ۲۰۰۸ برای تجزیه و تحلیل ۲۸۵۷ مقاله پژوهشی چاپ شده بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶ در هفت مجله انجام شد به این نتیجه رسیدند که ۴۶۰ مطالعه (۲۱ درصد)، تئوری‌های پرستاری را پایه و اساس مطالعات خود قرار داده بودند و ۳۷۷ مطالعه (۱۷ درصد) از سایر تئوری‌ها استفاده کرده بودند، در صورتی که در بررسی و تجزیه و تحلیل مطالعه حاضر بین سال‌های ۱۳۶۶ تا ۱۳۹۴ تنها ۱۸۲ نویسنده (۳٫۵ درصد) در طول ۲۸ سال از تئوری‌های پرستاری استفاده کرده بودند که نسبت به مطالعه بوند و همکاران از درصد بسیار پایینی برخوردار است همچنین میزان استفاده پژوهشگران پرستاری از تئوری‌های غیرپرستاری در مقایسه با مطالعات ذکر شده از نسبت پایینی برخوردار می‌باشد.

تعداد مقالات پژوهشی پرستاری در حال افزایش است ولی استفاده از تئوری‌های پرستاری به موازات مطالعات انجام شده افزایش را نشان نمی‌دهد. بررسی اولیه Jaarsma و همکاران و Bond و همکاران نشان دهنده افزایش چشمگیر مقالات پژوهشی پرستاری و همچنین افزایش استفاده از تئوری‌های پرستاری می‌باشد. در صورتی که در مطالعه حاضر که مقالات ۲۸ سال اخیر مورد بررسی قرار گرفته بود با اینکه تعداد مقالات پژوهشی پرستاری رو به افزایش بود ولی تعداد استفاده از تئوری‌های پرستاری بسیار کم بود به طوری که حتی به ۴ درصد هم نمی‌رسید و این مطالعه با مطالعه Fawcett که در سال ۲۰۰۰ انجام شد همخوانی داشت، بررسی Fawcett نیز افزایش استفاده از تئوری‌های پرستاری را نشان نمی‌داد. این مطالعه و بررسی مطالعات قبلی توسط سایر محققین، نشان دهنده این بود که از تئوری‌های غیرپرستاری و یا الگوهای دیگر بیشتر از تئوری‌های پرستاری استفاده می‌شود. در مطالعه حاضر درصد استفاده از تئوری‌های غیرپرستاری رو به افزایش نبود و در مقایسه با سایر مطالعات انجام شده در سال‌های قبل، درصد بسیار پایینی را نشان می‌داد ولی نسبت به تئوری‌های پرستاری از درصد نسبتاً بالایی برخوردار بود. در این بررسی ۳۹۹ مطالعه به صورت کیفی انجام شده بود بنابراین لازم است برای توسعه تئوری‌ها این نوع مطالعات به کار گرفته شوند به دلیل اینکه از طریق مطالعات کیفی می‌توان تئوری‌ها را توسعه داد تا مسائل جدید بالین حل گردد. در این بررسی‌ها به وضوح نشان داده شد که محققین پرستاری تمایل زیادی برای استفاده از تئوری‌های پرستاری ندارند بنابراین بررسی‌های بیشتر لازم است تا علت اینکه چرا در مطالعات پرستاری از تئوری‌های پرستاری استفاده نمی‌شود یا اینکه اگر استفاده می‌شود چرا در مجلات به چاپ نمی‌رسد انجام شود.

نگردیده است. با توجه به اینکه تئوری های پرستاری به عنوان پایه و اساس یا عامل مهمی در شکل گیری و توسعه رشته و دانش پرستاری و در نتیجه ارتقاء عملکرد هدفمند و مبتنی بر دانش در بالین پرستاری می باشد، بایستی توجهات یا زمینه های لازم برای به کارگیری و توسعه تئورهای پرستاری از طریق تحقیق پرستاری را فراهم کرد. لذا توصیه می گردد برای توسعه علم پرستاری، در پژوهش ها و نهایتاً مقالات از تئوری های پرستاری بیشتر استفاده گردد و پیشنهاد می شود که تحقیقاتی بر روی علل عدم به کارگیری تئوری های پرستاری توسط محققین پرستاری انجام گردد.

Olson و Weaver اعتقاد داشتند اعتبار مقالات پژوهشی توسط گروه خاصی صادر می شود و آنها تصمیم می گیرند که چه نوع مقالات در مجلات به چاپ برسند بنابراین به دلیل موقعیت آن افراد و اینکه در این گروه برای چاپ مقالات پژوهشی که دارای اساس تئوری باشد هیچ تلاشی نمی شود شاید دلیل کاهش تعداد مطالعاتی است که پایه تئوری داشته باشند. از محدودیت های این مطالعه، می توان به عدم اشاره به نام تئوری های استفاده شده در مطالعات انجام شده و همچنین تعداد دفعاتی که از هر تئوری به عنوان پایه و اساس مطالعات استفاده شده بود اشاره کرد.

نتیجه گیری

بر اساس یافته های این مطالعه می توان عنوان نمود که از تئوری های پرستاری به اندازه کافی در مقالات پژوهشی استفاده

تشکر و قدردانی

در پایان از تمامی افراد و یا همکارانی که به نحوی در انجام مطالعه و یا نگارش مقاله همکاری نموده اند قدردانی می گردد.

References

1. Tingen MS, Burnett AH, Murchison RB, Zhu H. The Importance of Nursing Research. *J Nurs Educ.* 2009 ; 48(3): 167–170.
2. Meleis AI. *Theoretical nursing : development and progress.* (2012). Wolters Kluwer Health | Lippincott Williams & Wilkins. 5ed.
3. Fawcett J. The state of nursing science: hallmarks for the 20th and 21st centuries. *Nurs Sci Q* 1999; 12: 311–8.
4. Ousey K, Gallagher P. The theory–practice relationship in nursing: A debate. *Nurse Education in Practice* 2007; 7, 199–205.
5. Salsali M, Barimnejhad M, Taleghani F. (1383). *Philosophy and theory of nursing knowledge.* Tehran: publishing and boshra tabligh.
6. Stojanowski CM, Buikstra JE. Research trends in human osteology: a content analysis of papers published in the *American Journal of Physical Anthropology.* *Am J Phys Anthropol.* 2005;128(1):98–109.
7. Blancher AT, Buboltz WC, Soper B. Content Analysis of the *Journal of Counseling & Development: Volumes 74 to 84.* *J Couns Dev.* 2010;88(2):139–45.
8. Dougherty MC, Lin SY, McKenna HP, Seers K, Keeney S. Analysis of international content of ranked nursing journals in 2005 using ex post facto design. *J Adv Nurs.* 2011;67(6):1358–69.
9. Moody LE, Wilson ME, Smyth K, Schwartz R, Tittle M, Van Cott ML. Analysis of a decade of nursing practice research: 1977-1986. *Nurs Res* 1988; 7: 374–9.
10. Barrett EA. What is nursing science? *Nurs Sci Q* 2002; 15: 51–60.
11. Fawcett J. The state of nursing science: where is the nursing in the science? *Theoria J Nurs Theory* 2000; 9: 3–10.

12. Batey MV. Conceptualization: knowledge and logic guiding empirical research. *Nurs Res* 1977; 26: 324–9.
13. Silva MC. Research testing nursing theory: state of the art. *Adv Nurs Sci* 1986; 9: 1–11.
14. Jaarsma T, Dassen T. The relationship of nursing theory and research: the state of the art. *J Adv Nurs* 1993; 18: 783–7.
15. Polit D, Beck C *Nursing Research: Principles and Methods*, 7th ed. 2004, Lippincott, Williams, and Wilkins, Philadelphia.
16. Bond A.Elaine . Nidal Farid Eshah. Who uses nursing theory? A univariate descriptive analysis of five years' research articles. *Scand J Caring Sci*; 2011; 25; 404–409.
17. Weaver K, Olson JK. Understanding paradigms used for nursing research *J of Adv Nurs* 2005; 53: 459–69.

Review articles published in nursing journals past three decades, Iran: use of nursing theories

Ghahremani A¹, *Fallahi Khoshknab M², Hamadzadeh S³, Tamizi Z⁴

1- PhD Student in Nursing, Department of Nursing Education, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

2- Associate Professor, Department of Nursing Education, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran (**Corresponding author**)

Email: msflir@yahoo.com

3- PhD Student in Nursing, Department of Nursing Education, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

4- PhD Student in Nursing, Department of Nursing Education, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

Abstract

Introduction: The use of theory in scientific research is one of the aspects of scientific development. Nursing as a science has theories are numerous and diverse. The aim of this study published articles in nursing scientific Research journals, The use of nursing and non-nursing theories in the last 28 years in Iran.

Method: In this retrospective study of all 30 articles of scientific nursing journal of the Medical Journals Commission is of nursing theory between the years 1366 to 1394 were studied.

Results: A total of 5297 articles were evaluated with 4645 (87.7%) of paper quantitative, 381 (7.2 percent) Qualitative and 271 (5.1 percent) of the report. 182 articles (3.5%) based on nursing theory and in 221 articles (4.2%) of non-nursing theories (psychology, sociology, etc.) were used.

Conclusion: The findings of this study can be noted that the theory of nursing research papers is not enough. It is recommended for the development of nursing science in nursing research, and ultimately in articles More used of nursing theories.

Keywords: Nursing journal, Theory, Theory of Nursing.

Received: 4 November 2015

Accepted: 4 April 2016

Iranian Nursing
Scientific Association

Iranian Journal of Nursing Research

Vol. 11 No.2 (Serial 41) May - June 2016 ISSN:1735-7012

- The relationship between watching TV with emotional intelligence and mental health of high school students in Shushtar in 2014-15 ..... 9**
Mahmoodi kouhi A, Bosak S, Madmoli Y
- Quality of Life in Patients with Heart Failure 23**
Abbasi K, Mohammadi E, Sadeghian H, Gholami Fesharaki M
- Quality of nursing records and its relationship with some demographic characteristics of nurses working in intensive care units 31**
Farzi S, Farzi S, Moladoost A
- Nursing students' experiences of work while studying: a qualitative study 42**
Manouchehri H, Imani E, Atashzadeh-Shoorideh F, Alavi-Majd H
- The effect on the skills of resilience to drug Addiction Vulnerability of secondary school students in the city of Khorramabad 51**
Dalvandi A, Bastami AR, Khankeh HR, Bastami M, Pashaei sabet F
- Look at the phenomenon of rehabilitation in the elderly: A Review study 60**
Gafourzadeh B, Tabari F, Malemir S, Abolfazli M, Rostami S, Eslami Z
- Review articles published in nursing journals past three decades, Iran: use of nursing theories 67**
Gharemani A, Fallahi Khoshknab M, Hamadzadeh S, Tamizi Z
- The relationship between spiritual health and anxiety in nursing student in training at the time of entry into the school 77**
Hatamipour Kh, Rahimaghaee F, Delfan V
- The relationship between moral distress and burnout in clinical nurses in the Shahroud city 87**
Sadeghi M, Ebrahimi H, Abbasi M
- The mediating role of work experience on the relationship between organizational commitment and performance evaluation scores of the nurses of Taleghani hospital of Mashhad 94**
Sayadi S, Reihany.ya A, Asadi R